

Acute wondzorg

Dr. Jan Rumbaut
Dr. Sebastiaan Martens
OLV. Ziekenhuis Aalst

Congres NVKVV
Oostende 14-03-07

Historiek

- Steentijd
- Klassieke oudheid: “pus bonum et laudabile”
- Arabische heelmeesters: cauterisatie
- Middeleeuwen: chirurgijn-barbiers
- Renaissance: kennis van anatomie
Ambroise Paré
- Napoleontische tijd: amputatie
- Wereldoorlog I en II, vietnam

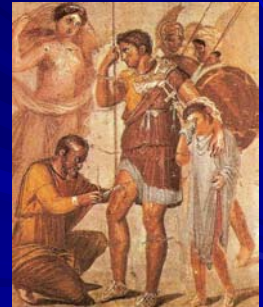

Historiek: Steentijd

Historiek: Klassieke oudheid

“pus bonum
et laudabile”

Historiek: Arabische heelmeesters

Cauterisatie

Rhazes
°865 +925

Historiek: Middeleeuwen

chirurgijn
-
barbiers

Historiek : Renaissance

kennis
van
anatomie

Historiek : Renaissance

Ambroise Paré
°1517 +1590

Historiek : Renaissance

Ambroise Paré
°1517 +1590

Historiek : Renaissance

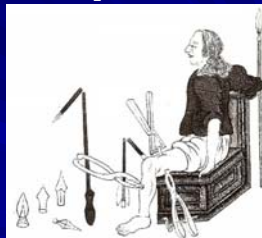
Ambroise Paré
°1517 +1590

Historiek : Renaissance

Ambroise Paré
°1517 +1590

Japan 1700

Historiek: Napoleontische tijd

amputatie

Napoleontische tijd

Historiek : Wereldoorlogen

WO I:
brancardier

Historiek : Wereldoorlogen

WO II:
OP-zaal

Historiek : Wereldoorlogen

Vietnam:

Advanced
Trauma
Life
Support

Actuele tendensen

Huidige wondzorg gebaseerd op:

- ✓ wetenschappelijk onderzoek
- ✓ marketing en commercialisering van nieuwe producten

Actuele tendensen

Wetenschappelijk onderzoek in verband met:

- Wondheling als dynamisch proces
  - Ontstekingsfase
  - Proliferatiefase
  - Differentiatiefase
- Inwerkende factoren: macrofagen, enzymen, groeifactoren
- Werkingsmechanismen van lokale agentia:
  - Gels,
  - Zilver
  - Semipermeabels
- Algemene maatregelen: hyperbare O₂
- Nieuwe technieken: plastische chirurgie, compressie, vacuseal, ...

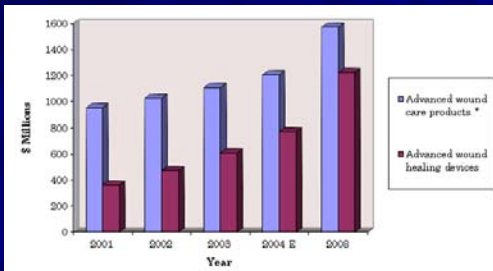
Actuele tendensen

Nieuwe producten

- Theoretisch denkschema
- Experimentele bevindingen: vb. wet <-> dry
- Technologie van dragerstoffen: vb. hydrofiber
- Marktonderzoek
- Commerciële belangen

Marktonderzoek

Commerciële belangen

Value of Advanced Wound Care Business, through 2005 (\$ Millions)			
	2000	2005	AAGR % 2000-2005
Wound closing	1,248.0	1,831.0	8.0
Synthetic dressings	613.4	808.5	5.7
Topical adjuvants	241.9	322.5	5.9
Novel technologies	48.0	69.3	7.6
Biological/biosynthetic dressings	16.3	31.6	14.2
Total	2,167.6	3,062.9	7.2

Meer wetenschap en meer business Veelvoud van producten

Hydrocolloid
Alginaat
Foam
Gels
Vetverband
Zilververband
Combinaties

Inzicht in reële werking en toepassingen verwerven door eerst toe te passen op eenvoudige situaties, stilaan uitbreiden.

Acute wondzorg

- Traumatische wonden:
  - preklinisch
  - spoedopname
  - definitieve behandeling
  - Nazorg
- Infectieuze pathologie
  - Erysypelas
  - Flegmone - absces
- Chirurgische wonden
- Brandwonden

Traumatische wonden: Preklinische zorg

Doel: beveiligen tot definitieve behandeling

- Tijdsdruk!
- Beperkte middelen!
- Evalueren van vitale tekens + reageren
- Informatie ivm traumamechanisme
- Wondzorg
- Controle van patiënt tijdens vervoer

Traumatische wonden: Preklinische zorg

- Grote vreemde voorwerpen ter plaatse laten!
- Bloeding beperken door lokale druk op/in de wonde
- Knelband extreme uitzondering!
- Zo mogelijk steriel afdekken
- Stabiliserend verband
  - (cfr. EHBO)

Traumatische wonden: Wondzorg in urgentiedienst

- “Open wounds but silent killers”
- Gestructureerde sequens:
  - Levensbedreigende letsels
  - Klinische total body check up
  - Gerichte technische onderzoeken
  - Bilan en behandelingsprioriteiten
- Wondzorg:
  - Eenmaal wonde en gerelateerde omgeving en diepere structuren evalueren en definitieve behandeling plannen
  - Geen “Peep Show” in urgentiezaal !

Basisschema acute wondzorg

- Pijnstilling
- Wondvoorbereiding
- Herstel van integriteit
- Bijkomende maatregelen
- Nazorg

Basisschema acute wondzorg Pijnstilling

voldoende = “op overschot”
Lokaal – regionaal – algemeen

!!! postoperatief: Analgesie
ESSENTIEEL
voor goed functioneren

Basisschema acute wondzorg Wondvoorbereiding

- ☞ HOEKSTEEN EN ACHILLESPEES !
- Voorwaarde **scheppen voor fysiologische wondheling**
- Breed wassen water en zeep
- Steriel afdekken: OP zaal principes
- Verwijderen alle vreemd, avitaal en/of besmet materiaal
- Mechanische reiniging:
  - Massief spoelen met fysiologisch serum
  - Bijkomstig: H₂O₂, isobetaïne, chlorhexidine, ...
- Beslissen: hechting of andere behandeling

Basisschema acute wondzorg Herstel Van Integriteit

☞ Voorkeur: primaire wondsutuur

Contra-indicatie:

- Uitgebreid defect
- Tractie op wondranden
- Hoog infectie risico

Alternatieven:

- Open vochtige verzorging
- Semi-occlusief verband: epigard, foam, alginaat, ...
- Vacuseal verband
- Plastische heelkunde: rotatie of vrije flap, greffe

Basisschema acute wondzorg Nazorg

Primaire sutuur = chirurgische wonde

Ontsmetten: alcohol, isobetadine, ...

Steriel afdekkend verband

Na 72 uur: open en droog

Specifieke wonden

- Schaaf- en kneuswonden
- Open amputaties
- Snijwonde
- Geïnfecteerde wonden
- Bijtwonden
- Steek en schotwonden
- Open fracturen

Specifieke Wonden Schaaf en kneuswonden

Schaafwonden

- (lokale) anesthesie essentieel
- incrustatie = tatoeage
- Wondoppervlak vochtig en pijnlijk
- Wondzorg:
  - gecontroleerd vochtig milieu
  - bepaalde pijnloze verbandwissel
  - fixatiemogelijkheden

Schaafwonden

Kneuswonden

Specifieke Wonden Open Amputaties

Open amputatie

- Primair debridement erg belangrijk
- Sterk bezenuwd!
- Granulatie onder pijnloos verband
- Maximale beweging toelaten
- “Muts van Hippocrates” enkel op hoofd, niet op amputatiestomp !

Specifieke Wonden Flapwonde

Flapwonde

- Avitale randen wegknippen
- Vreemd materiaal in diepte
- Tractie op wondrand =Schwartzlapklinik
- Defekt laten opgranuleren
- Secundaire sutuur , greffe, flap...

Specifieke Wonden Snijwonde

Snijwonde

Specifieke Wonden Geïnfecteerde wonden

Bijtonden

Bijtonden

- Combinatie open wonde +plettrauma
- Infectie risico: hond < kat < mens (aap)
- Infectie risico: gelaat < romp < hand <voet
- Bijt wonde= peloton van kiemen
- In gelaat primaire sutuur (?)
- Overige: breed open ook puntvormige wonde
- Breed spectrum AB

Specifieke Wonden Bijtonden

Specifieke Wonden Steek en Schotwonden

Steekwonden

- Scherp= snijwonde
- Rond = kneuswonde

Steekwonde

Letsels op verloop van traject inschatten:

- klinisch
- echo - CT-Scan

Wonde open laten op penrose of lamellaire drain

Spoelen met fysiologisch, drain inkorten

Schotwonde

Specifieke Wonden Open Fracturen

Open fraktuur

Wondhelingsstoornissen

- Bloeding
- Necrose van wondranden
- Infectie met lokale of algemene neerslag
- Lymfecollectie - seroom
- Algoneurodystrofie

Wondzorg

Meenemen naar (zieken-)huis

- Wondzorg : kerntaak van elke verpleegkundige, niet van enkele specialisten
- Beperkt gamma producten beheersen: wie telkens op andere trein springt, komt niet ter bestemming
- Beste instrumenten: ogen, oren, geduld, communicatie

"je l'ai soigné, et Dieu l'a guéri"
Ambroise Paré

